

UCHWAŁA
II SYNODU DIECEZJI KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKIEJ
PODJĘTA DNIA 26 MARCA 2022 ROKU
NA PODSTAWIE PROJEKTU PRZYGOTOWANEGO
PRZEZ KOMISJĘ DS. DUSZPASTERSTWA
I NOWEJ EWANGELIZACJI

I. WPROWADZENIE

1. Chrystus namaszczony Duchem Świętym i mocą (por. Dz 10, 38) został posłany przez Ojca, aby ogłosić Ewangelię – Dobrą Nowinę o Jego miłości. On sam jest Ewangelią Bożą (por. Mk 1, 1; Rz 1, 1-3). Wszystkie elementy tajemnicy Chrystusa – wcielenie, cuda, nauka, powołanie uczniów, męka i zmartwychwstanie, posłanie Dwunastu i obietnica pozostania z nimi aż do skończenia świata – należały do dzieła ewangelizacji. Kościół jako Mistyczne Ciało Chrystusa ma również udział w namaszczeniu Duchem Świętym, więc także jest posłany, a nawet zobowiązany, aby podjąć misję Chrystusa, wyruszyć aż po krańce ziemi i dopełnić Jego dzieła ewangelizacji w dziejach świata. W ten sposób Kościół staje się powszechnym sakramentem zbawienia.
2. Zażyłość z Jezusem i przyjęcie w pełni Jego słowa życia w naturalny sposób – jak każde autentyczne doświadczenie dobra, prawdy i piękna – dąży do ekspansji, do pragnienia dzielenia się z innymi. Wyzwolenie, radość i nowość, których Kościół doświadcza w Chrystusie, jednocześnie budzi w sercach uczniów Pańskich wrażliwość wobec tych, którzy ciągle jeszcze poszukują prawdziwej wolności lub doświadczają samotności, pustki i braku sensu życia oraz przygniecenie są różnymi cierpieniami.
3. Ponieważ jednak kulturowy przekaz treści ewangelicznych, dokonywany przez rodzinę oraz tradycje i dziedzictwo narodów, stracił swój dawny dynamizm, pilnym wydaje się poszukiwanie ciągle nowych dróg do przywrócenia entuzjazmu, który – zarówno w warunkach pokoju jak i w czasie prześladowań – motywował Kościół do głoszenia Ewangelii i do ukazywania światu jej niewyczerpanej świeżości i aktualności.
4. Trzeba uznać prawdę, że podstawowe komórki Kościoła, którymi są parafie, w wielu miejscach przeżywają kryzys zarówno wiary jak i poczucia wspólnoty. Diametralnie zmieniło

się także podejście do parafii jako terytorium. Pierwszoplanowa zatem jest konieczność ewangelizacji wewnętrznej (*ad intra*). Zasadniczy jest powrót do osobowego przeżywania tajemnicy Chrystusa oraz do budowania komunii – wymiaru relacyjnego. Bez tego procesu trudno bowiem spodziewać się w parafii rozwoju wymiaru misyjnego, a więc obudzenia się pragnienia osób i wspólnot, aby wyjść na zewnątrz (*ad extra*), ku innym. Życie rodzi się z życia, dlatego świadectwo i zapał misyjny mają swoje korzenie w autentycznym doświadczeniu tajemnic wiary, a nie w samej wiedzy religijnej lub w doborze metod ewangelizacyjnych, nie umniejszając ich roli.

5. Należy także pamiętać, że, wychodząc ku światu, trzeba z nim znaleźć wspólny język. Konieczna jest zatem głęboka refleksja teologiczna i socjologiczna oraz pewna kreatywność, aby uczynić orędzie Ewangelii zrozumiałym. Dotyczy to, z jednej strony, języka przepowiadania, który powinien bardziej przystawać do mentalności, słownictwa i doświadczenia współczesnego człowieka. Z drugiej strony, należy bardziej stanowczo włożyć wysiłek w mistagogię, której nie da się zastąpić, ponieważ to ona otwiera serca ludzkie na siłę samych misterii Chrystusa sprawowanych w liturgii. Bez prowadzenia do głęboko przeżywanej liturgii, do czynnego uczestnictwa w niej, Bóg staje się w umysłach ludzkich jedynie ideą, definicją, a ewangelizacja – głoszeniem jednego ze światopoglądów, moralizowaniem lub zwykłym prozelityzmem.
6. Poszukiwanie nowych dróg ewangelizacji zakłada zatem stale nawrócenie osobiste pasterzy i wiernych oraz nawrócenie duszpasterskie wymagające przejścia z duszpasterstwa jedynie zachowawczego do duszpasterstwa zdecydowanie misyjnego. Kościół nie może poprzestać na tym, co było i jest, ponieważ Duch Święty prowadzi go ciągle w głąb tajemnicy planu Ojca objawiającego się w Chrystusie. Zachowując – z mądrością i z zaufaniem do Tradycji – to, co należy do istoty tożsamości i misji Kościoła, potrzeba jednocześnie duszpasterstwa opartego na stylu *bycia w drodze*, ponieważ Ewangelia zawiera także potencjał, którego nie da się przewidzieć lub z góry zaplanować. *Bycie w drodze* wymaga zatem rezygnacji z wygodnego *status quo*, również w dziedzinie metod i stopnia zaangażowania w samo duszpasterstwo.
7. *Bycie w drodze* zakłada także ponowne odkrycie i docenienie rzeczywistości preewangelizacji, która polega na usunięciu przeszkód i uprzedzeń wobec chrześcijaństwa oraz na próbach oczyszczenia pojęcia Boga. Nie jest to taktyka lub jakiś wstęp do ewangelizacji, lecz pierwszy właściwy krok ku człowiekowi, aby pomóc mu spotkać

Chrystusa. Człowiek zawsze pozostaje drogą Kościoła i wszystkich jego działań. W tym kontekście, na preewangelizację składa się zatem:

- a) stała obecność wśród ewangelizowanych – nie zbawia się nikogo *z zewnątrz*, w stałej obecności wyraża się pokora Boga, który zamieszkał wśród ludzi, przyjął ich los, a nawet stał się jednym z nich; Ewangelia jest *ziarnem, zacyzmem*, a nie przeciąganiem do swojego *getta*;
- b) świadectwo chrześcijańskiego życia – chrześcijanie są świadkami, którzy nie przedstawiają tezy, ale pokazują życiem, co stało się w nich od momentu, kiedy przyjęli osobowo Chrystusa i jak owocuje życie ludzkie, kiedy zostaje ono wszczepione w życie samego Boga;
- c) szczery dialog – jest on wyrazem cierpliwości Boga, która polega nie tylko na niestrudzonym głoszeniu, tłumaczeniu, ale i na wsłuchaniu się w drugiego człowieka; dialog rozbudza szacunek, poszukiwanie i otwartość, zaprasza do wspólnej drogi, pomaga odkryć to, co już łączy;
- d) bezinteresowna służba – jest ona najgłębszym wyrazem wiary i uwierzytelnieniem prawdziwości Ewangelii; uobecnia ona i czyni *dotykalnym* Chrystusa, który przyszedł nie po to, aby Mu służyło, lecz aby służyć.

II. DUSZPASTERSTWO PARAFIALNE

8. Parafia nadal pozostaje zwyczajnym i głównym miejscem urzeczywistnienia się Kościoła oraz zaangażowania duszpasterskiego i ewangelizacyjnego.
9. Pasterze i wierni wezwani są do szukania nowych form działań, opartych na bliskości i elastyczności. Zadanie to nie powinno stanowić jakiegoś ciężaru do niesienia, ale być konsekwencją własnej wiary i miłości do bliźnich.
10. Należy dołożyć wszelkich starań, aby zachęcać wiernych świeckich do włączania się w grupy duszpasterskie, zespoły i organizacje, w których mogą pogłębiać swoją wiarę i znajdować obszary apostolskiego i ewangelicznego zaangażowania, wynikające z chrztu i coraz bardziej świadomego uczestnictwa w kapłaństwie powszechnym. Powinni czynnie współdziałać w różnych dziedzinach życia parafialnego z proboszczem i prezbiterami wspomagającymi go w pasterskiej posłudze, dbając jednocześnie, aby nie zatarła się różnica między ich rolą a rolą pasterza, którym jest wyłącznie kapłan.
11. Jako znak czasu należy rozpoznać synodalność, która uwypukla współodpowiedzialność i wspólnotę powołania do świętości, a zarazem służebne hierarchiczne uporządkowanie Kościoła i współdziałanie charyzmatów. Jest ona najwłaściwszą drogą do owocnego

duszpasterstwa. Jest bowiem nie tylko formą ludzkiej współpracy, ale przede wszystkim wyrazem podążania Kościoła ze Zmartwychwstałym, przeżywaniem Jego obecności i kroczeniem Jego śladami. Sekret *synodalności horyzontalnej* tkwi więc w *synodalności wertykalnej*.

12. Niezbędną przestrzenią dla synodalności w parafii jest rada duszpasterska.
13. Należy również docenić inicjatywy, które umożliwiają zbliżenie się do parafii osób niezrzeszonych, a nawet całkiem oddalonych od Kościoła, np. organizowanie spotkań w formie paneli, katechez itp. lub wydarzeń ukształtowanych na podobieństwo tzw. *dziejczyńca pogan* czy *dziejczyńca dialogu*.

A. Sakramenty

14. Wszyscy członkowie Kościoła, wszczepieni w Chrystusa przez chrzest, pozostają z Nim w jedności poprzez niewidzialne więzy łaski i więzy widzialne, wśród których szczególne znaczenie posiada przynależność do parafii, na której terenie zamieszkują. Współtworząc ją razem z duszpasterzami, mają w niej przystęp do rzeczywistości Kościoła – do słowa Bożego i sakramentów. Dlatego sakramenty powinny być udzielane i przyjmowane w parafii zamieszkania, chyba że poważne racje doradzają coś innego.

15. Chrzest.

- a) Rodzice proszący o sakrament chrztu dla swojego dziecka mają różne doświadczenia wiary i Kościoła. Nie zawsze właściwie rozumieją istotę sakramentu chrztu. Dlatego ich przygotowanie do chrztu powinno przebiegać w atmosferze otwartości i wzajemnego zrozumienia.
- b) Katecheza przedchrzcielna nie może zawierać tylko i wyłącznie informacji dotyczących przebiegu sakramentu, ale powinna być swego rodzaju katechumenatem, czyli zawierać w sobie kerygmat i prowadzić do pogłębienia relacji rodziców z Bogiem. W tym kontekście zaleca się przygotowanie diecezjalnych materiałów do katechez przedchrzcielnych, które ujednoliciłyby ten proces w całej diecezji.

16. Bierzmowanie.

- a) W obecnych sytuacjach niedostatku formacji wiary w rodzinie okres przygotowania do sakramentu bierzmowania jest właściwym momentem do obudzenia wiary w kandydatach oraz doprowadzenia ich do wyboru Chrystusa jako Pana swojego życia.

- b) Przyjęcie sakramentu bierzmowania jest ważnym wydarzeniem nie tylko dla pojedynczych osób, ale i całej parafii. Dlatego tematyka związana z istotą tego sakramentu powinna pojawiać się w przepowiadaniu i wsparciu modlitewnym kandydatów i ich rodzin.
- c) Szczególne znaczenie w przygotowaniu mają spotkania z rodzicami kandydatów i świadkami bierzmowania.
- d) Dorosłym wiernym, którzy z różnych powodów nie przyjęli sakramentu bierzmowania, należy pomóc odpowiednim przygotowaniem, dostosowanym do ich wieku i poziomu wiary.

17. Eucharystia.

- a) Szczególne znaczenie dla życia wspólnoty parafialnej ma Eucharystia niedzielna. Dlatego należy ją starannie przygotować i godnie celebrować, z jak największym zaangażowaniem członków wspólnoty parafialnej. Msze niedzielne warto poprzedzić katechezą liturgiczną.
- b) Należy ożywiać i pielęgnować w parafii praktykę jak najczęstszej adoracji Najświętszego Sakramentu.
- c) W ramach przygotowania dzieci do przyjęcia I Komunii św. należy przede wszystkim zadbać o prowadzenie katechezy dla rodziców, którzy w ten sposób uformowani będą prowadzić swoje dzieci do żywej wiary.

18. Sakrament pokuty i pojednania.

- a) Sakrament pokuty i pojednania ma ogromne znaczenie dla życia i rozwoju duchowego. Dlatego duszpasterze powinni chętnie i regularnie sprawować ten sakrament.
- b) Posługa ta wymaga z ich strony roztropności oraz wrażliwości i empatii wobec bardzo zróżnicowanych sytuacji życiowych penitentów.

19. Sakramenty chorych.

- a) Duszpasterze powinni wyjaśniać wiernym rolę i znaczenie sakramentu namaszczenia chorych oraz przypominać o konieczności zadbania o posługę sakramentalną wobec osób, które chorują lub są w podeszłym wieku. Należy zadbać o to zarówno w sytuacji, gdy przebywają oni w swoich domach, jak i poza nimi.
- b) Obowiązek zabezpieczenia opieki duszpasterskiej chorym w szpitalach, sanatoriach, ośrodkach opieki społecznej itp. spoczywa na proboszczu parafii, na terenie której takie placówki się znajdują.

20. Sakrament małżeństwa.

- a) Istnieje pilna potrzeba budzenia w wiernych świadomości powołania do małżeństwa i rodzicielstwa. Należy również przypominać o wartości i sensie sakramentu małżeństwa.
- b) Przygotowanie do małżeństwa powinno mieć przede wszystkim wymiar ewangelizacyjny.
- c) W duszpasterstwo małżeństw i rodzin należy zaangażować odpowiednio przygotowanych małżonków.
- d) Czas przygotowania do małżeństwa nie powinien być skracany bez faktycznie istniejących przyczyn.

B. Głoszenie słowa Bożego

- 21. Głoszenie słowa Bożego wymaga starannego przygotowania. Dlatego musi być poprzedzone modlitwą i medytacją, które pomagają odkrywać jego przesłanie.
- 22. W głoszeniu słowa Bożego najistotniejsze znaczenie dla wiernych mają: wymiar biblijny (wyjaśnianie fragmentów Pisma Świętego językiem zrozumiałym) i wymiar egzystencjalny (nawiązanie do aktualnej sytuacji życiowej słuchacza). Głoszone słowo Boże ma prowadzić do umocnienia i rozwoju duchowego.

C. Duszpasterstwo rodzin

- 23. Sprawy dotyczące małżeństwa i rodziny stanowią jedno z pierwszorzędnych zadań Kościoła.
- 24. Dzisiejsze duszpasterstwo rodzin powinno prowadzić do wybudzania jak największej rzeszy zaangażowanych w życie Kościoła małżeństw chrześcijańskich, aby one angażowały się w działania ewangelizacyjne i duszpasterskie na rzecz rodziny.
- 25. Bolesne jest doświadczanie faktu, że brak pogłębionego duszpasterstwa rodzin powoduje brak owocności katechezy dzieci i młodzieży, gdyż usłyszane na katechezie treści nie znajdują potwierdzenia w domu rodzinnym.

D. Duszpasterstwo dzieci

- 26. Z powodu słabej wiary rodziców zanika porządek polegający na tym, że to oni prowadzą swoje dzieci ku wierze. Dlatego dobrze ukształtowane duszpasterstwo dzieci może stać się szansą ewangelizacji całej rodziny. Duszpasterstwo to może proponować różne formy celebracji, odpowiednio dostosowane do wieku dzieci, które powinny prowadzić do pragnienia życia Eucharystią i jej przeżywania.
- 27. Należy dołożyć wszelkich starań, aby niedzielna Msza św. z udziałem dzieci była celebrowana w taki sposób, aby poprzez piękno liturgii, gestów i głoszonego słowa Bożego

odślaniać wszystkim, a zwłaszcza dzieciom, tajemnicę Boga żyjącego w Kościele. Warto także zadbać o celebracje tradycyjnie związane z poszczególnymi okresami roku liturgicznego, m.in. roraty, Drogi Krzyżowe, nabożeństwa różańcowe.

28. Nieodzownym elementem wszystkich dziecięcych grup duszpasterskich jest czynnik wspólnototwórczy. Na płaszczyźnie diecezjalnej każdego roku organizuje się Diecezjalny Dzień Dziecka w Skrzatuszu. Duszpasterze powinni umożliwić dzieciom jak najliczniejsze uczestnictwo w tym wydarzeniu.

E. Duszpasterstwo młodzieży

29. Duszpasterstwo młodzieży wymaga szczególnej troski i zaangażowania. Młodzi ludzie, będąc krytyczni wobec wszelkich instytucji, chcą doświadczać Kościoła jako autentycznej wspólnoty wiary, która dzieli ich sytuację życiową w świetle Ewangelii. Pragną duszpasterstwa bardziej relacyjnego, otwartego na dialog, przyjaznego i bliskiego.
30. Powyższe oczekiwania młodego pokolenia możliwe są do zrealizowania we współczesnym duszpasterstwie poprzez tworzenie wspólnot, które nie tylko gromadzą ich na modlitwie i celebracji, ale również tworzą środowiska wspólnego życia, opartego na przyjaźni i wzajemnych relacjach (wspólne przeżywanie czasu, świętowanie, zabawa). Dlatego parafia musi stać się dla młodzieży miejscem przyjaznym, braterskim i otwartym.

F. Duszpasterstwo seniorów

31. Należy dostrzegać i podkreślać rolę osób starszych w rodzinie, na każdym etapie duszpasterstwa parafialnego: od chrztu, poprzez I Komunię św., bierzmowanie, sakrament małżeństwa, budzenie powołań do kapłaństwa i życia konsekrowanego oraz wszelkie uroczystości rodzinne i parafialne.
32. Zadaniem, które należy stawiać we wspólnocie parafialnej przed seniorami, są: dzielenie się doświadczeniem życia i mądrością, a także wsparcie rodzin modlitwą i świadectwem wiary.
33. Warto organizować Msze św. i różne inne formy apostołstwa wśród seniorów.
34. Parafia powinna – szczególnie poprzez zespoły charytatywne – organizować pomoc samotnym seniorom, proponując im różne formy wsparcia.

G. Duszpasterstwo turystów

35. Biorąc pod uwagę położenie geograficzne diecezji, w ramach zwyczajnej posługi duszpasterskiej powinny znaleźć się elementy związane z wolnym czasem i turystyką.

W atrakcyjnych turystycznie i rekreacyjnie rejonach diecezji – zwłaszcza w pasie nadmorskim – okresowo nasila się ruch turystyczny (wczasowy), a liczba gości niekiedy przewyższa liczbę miejscowych parafian.

36. Duszpasterze w tych rejonach nie powinni ignorować wspomnianego faktu. Ich działania nie mogą ograniczać się do zwyczajnej *obsługi* wierzących katolików (*okresowych parafian*), ale są też szansą ewangelizacji, zwłaszcza wobec osób stojących z dala od Kościoła. W wielu przypadkach czas odpoczynku skłania bowiem człowieka do głębszych refleksji nad swoją egzystencją.
37. Parafie w rejonach turystycznych powinny zaproponować wypoczywającym szeroką ofertę duszpasterską poprzez kazania, homilie, konferencje i katechezy, a także różnego rodzaju celebracje. Warto zadbać o odpowiednią promocję parafii wśród turystów. Godnym zwyczajem w okresach ferii i wakacji jest włączanie podczas Mszy św. i nabożeństw modlitwy w intencji turystów.
38. Należy zadbać także o promocję różnego rodzaju wydarzeń wysokiej kultury w świątyniach (np. koncertów organowych), które poprzez doświadczenie piękna prowadzą człowieka do Boga.
39. Miejscowi mieszkańcy w sezonie turystycznym w większym stopniu obciążeni są pracą przy obsłudze gości i miewają trudności w wykonywaniu zwykłych praktyk religijnych. Niekiedy też muszą konfrontować się ze złymi wzorcami moralnymi ze strony przybyszów. Zatem duszpasterstwo w parafiach związanych z turystyką powinno być skierowane przede wszystkim do stałych mieszkańców, służąc wsparciem, umocnieniem, przygotowując do różnych sytuacji i problemów związanych z przyjęciem turystów. Parafian należy wesprzeć, przygotowując ich do sezonu turystycznego również poprzez propozycje liturgii w takich godzinach, które umożliwią im uczestnictwo w niej.
40. Należy powołać diecezjalnego duszpasterza turystów.

H. Rekolekcje i misje

41. Istotnym elementem pracy duszpasterskiej w parafii są rekolekcje i misje. Pozostają one szczególnie cennym czasem pojednania się z Bogiem i karmienia się słowem Bożym, które na nowo pociąga człowieka do Boga i rozpala miłość do Niego.
42. Biorąc pod uwagę kondycję duchową współczesnego człowieka, rekolekcje w parafii należy organizować przynajmniej dwa razy w roku: w Adwencie i w Wielkim Poście. Misje święte

natomiast należy odprawiać raz na 10 lat. Program i treść rekolekcji – w miarę możliwości – powinny odpowiadać potrzebom wiernych.

43. Klasyczne formy rekolekcji nie przyciągają już większej liczby parafian. Należy głęboko przemyśleć nowy sposób ich głoszenia, poszukując takich form celebracji i przepowiadania, które będą bardziej przemawiały do współczesnego człowieka.

I. Wizyta duszpasterska (tzw. kolęda)

44. Sensem wizyty duszpasterskiej jest: pobłogosławienie domu i rodziny, umocnienie wiary, ożywienie jej więzi z parafią oraz bliższe poznanie problemów parafian. Współcześnie w coraz większym stopniu powinno się uwypuklać również aspekt ewangelizacyjny wizyty duszpasterskiej. Dlatego należy ją zaplanować w taki sposób, aby kapłan pozostał w domu wiernych przez odpowiedni czas.
45. Wartym zauważenia jest nowe doświadczenie odwiedzania rodzin, po wcześniejszym, indywidualnym zaproszeniu przez rodzinę, nie tylko w okresie tradycyjnie związanym z kolędą.

J. Kancelaria parafialna

46. Cennym miejscem kontaktu duszpasterza z wiernymi jest kancelaria parafialna. Biorąc pod uwagę tempo życia współczesnego człowieka i dystans wielu osób do Kościoła instytucjonalnego, posługa w kancelarii wydaje się być dzisiaj w wielu sytuacjach jedyną szansą na próbę odbudowania relacji z niektórymi wiernymi, której nie wolno zmarnować, zwłaszcza w przypadku nieregularnych lub wymagających cierpliwego przyjęcia trudności ich wiary.
47. Spotkania w kancelarii nie powinny ograniczyć się jedynie do załatwienia spraw administracyjnych, czym często zajmują także ludzie świeccy, którzy w takich sytuacjach są również powołani do ewangelizacji.
48. Duszpasterze nie powinni jednak, zatrudniając osoby świeckie, zwalniać się z posługi w kancelarii. Każde spotkanie może się bowiem stać okazją duszpasterską. Dlatego w urządzaniu kancelarii proboszcz powinien brać pod uwagę również potrzebę zachowania intymności, komfortu dla wspólnego poruszania spraw bardziej złożonych. Szczególną delikatnością i wrażliwością należy wykazać się w sytuacjach cierpienia, np. straty bliskich lub różnych zranień doznanych ze strony ludzi Kościoła.

III. DUSZPASTERSTWO DIECEZJALNE

A. Duszpasterstwo grup i wspólnot

49. Dziś, bardziej niż kiedykolwiek, zdaje się być ważne duszpasterstwo ponadparafialne, które może doprowadzać do ożywienia życia parafialnego zwłaszcza tam, gdzie parafia nie prowadzi wspólnot czy zróżnicowanego duszpasterstwa. W ramach koniecznej współpracy międzyparafialnej istnieje potrzeba, aby wspólnoty funkcjonujące w jednej parafii wspierały parafie, które tych grup nie mają.
50. Instytucje kościelne, ruchy i wiele form stowarzyszeń działających na terenie diecezji stanowią niezaprzeczalne bogactwo Kościoła, które Duch wzbudza dla ewangelizowania wszystkich środowisk. Wnoszą one nowy zapal ewangelizacyjny, prowokują i uczą szczególnego zapalu do dialogu ze światem, tym samym odnawiając Kościół. Ich członkowie muszą pozostawać jednak w kontakcie z bogatą rzeczywistością miejscowej parafii i włączać się chętnie w prowadzone w niej duszpasterstwo.
51. Należy zauważyć działalność wszystkich grup, wspólnot i ruchów duszpasterskich działających na terenie diecezji. Podkreślenia wymaga zróżnicowanie charyzmatów wspólnot, które duszpastersko docierają do szerokiego grona wiernych. Dostrzega się, że różnorodność tych wspólnot jest siłą, a nie ich słabością, a dla działalności wspólnot ważne jest ukierunkowanie na konkretny cel, rozeznawany w świetle Ducha Świętego. Jest on punktem wyjścia dla każdej wspólnoty, działającej w parafii czy diecezji.
52. Żywotność tych wspólnot polega na ciągłym rozeznawaniu w Duchu Świętym nowej, dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości świata i Kościoła. Kościół – jako wspólnota wspólnot – potrzebuje rozwijania się i rodzenia nowych wspólnot, które zgromadzone wokół Eucharystii będą oazami dla wiernych.

B. Duszpasterstwo ministrantów

53. Duszpasterze powinni dbać o to, aby w kościołach parafialnych i filialnych funkcjonowały i rozwijały się grupy ministrantów, zwłaszcza dziecięce i młodzieżowe, które stanowią naturalne środowisko budzenia powołań kapłańskich.
54. W oparciu o dobre praktyki i tradycje istniejące w diecezji oraz uwzględniając wskazania zawarte w *Dyrektorium Duszpasterstwa Służby Liturgicznej* i w innych dokumentach, należy przygotować instrukcję porządkującą funkcjonowanie duszpasterstwa ministrantów oraz opracować założenia programu ich formacji wraz z odpowiednimi materiałami.

55. Diecezjalny duszpasterz ministrantów – ustanowiony przez biskupa diecezjalnego – powinien koordynować realizację tych wskazań, a także zadbać o powołanie dekanalnych duszpasterzy ministrantów.

C. Duszpasterstwo służby zdrowia i chorych

56. Odpowiedzialnym za duszpasterstwo jest diecezjalny duszpasterz służby zdrowia i chorych, powoływany przez biskupa diecezjalnego stosownym dekretem. Zaleca się także, aby kapelani szpitali, hospicjów, domów pomocy społecznej byli powoływani stosownymi dekretami biskupa diecezjalnego.

57. Duszpasterstwo służby zdrowia zajmuje się formacją intelektualną i duchową personelu medycznego: lekarzy, pielęgniarek, farmaceutów, diagnostów laboratoryjnych, fizjoterapeutów oraz personelu pomocniczego, w duchu bioetyki katolickiej i nauczania Kościoła o powszechnym powołaniu do świętości.

58. W tym celu zaleca się organizowanie rekolekcji, dni skupienia, konferencji tematycznych, sympozjów, webinarów, pielgrzymek, spotkań – zwłaszcza przy okazji wspomnień świętych patronów.

59. Zaleca się tworzenie interdyscyplinarnych zespołów opieki duszpasterskiej dla poszczególnych placówek leczniczych i opiekuńczych, będących pomocą dla kapelanów. W skład zespołów mogą wchodzić: kapelan, nadzwyczajni szafarze Komunii św., przedstawiciele personelu medycznego i wolontariusze.

60. Zaleca się aktualizację statusu kapelana szpitalnego, określenie zasad wzajemnego funkcjonowania kapelana i parafii, form posługi i jego zaangażowania duszpasterskiego.

61. Zachęca się kapelanów do podejmowania dalszej formacji intelektualnej i duchowej (studia, kursy, rekolekcje), zwłaszcza ukierunkowanych na posługę chorym i cierpiącym.

62. Duszpasterstwo chorych obejmuje opieką formacyjną osoby chore pozostające w szpitalach, hospicjach, domach pomocy społecznej oraz w swoich domach rodzinnych.

63. Zaleca się organizowanie diecezjalnych rekolekcji dla osób chorych, dni skupienia oraz innych form troski o duchowość człowieka chorego.

64. Na poziomie dekanatów i parafii należy promować tworzenie wspólnot i stowarzyszeń dla ludzi chorych oraz niepełnosprawnych.

D. Duszpasterstwo pielgrzymkowe

65. Należy dołożyć wszelkich starań, aby podtrzymywać istniejące w diecezji pielgrzymki piesze: Piesza Pielgrzymka Koszalińsko-Kołobrzaska ze Skrzatusza na Jasną Górę, Pielgrzymka Miłosierdzia, Pielgrzymka Rowerowa, Piesza Pielgrzymka Promienista na Górę Chełmską, Piesza Pielgrzymka Świętych Gór, Piesza Pielgrzymka Miastko-Sianowo.
66. Wskazane jest promowanie idei pielgrzymowania poprzez związanie wiernych z daną pielgrzymką w całym roku duszpasterskim, poprzez spotkania, celebracje liturgiczne czy wspólne przeżywanie uroczystości.
67. Zachęca się, aby koordynatorzy pielgrzymek, w konsultacji z Wydziałem Duszpasterskim, Kurii Biskupiej corocznie ustalali temat pielgrzymowania, aby był jednolity dla poszczególnych pielgrzymek, nie pomijając specyfiki każdej z nich.
68. Coraz większą popularność zyskuje pielgrzymowanie *drogami św. Jakuba*, pomagając pogłębić życie duchowe i umocnić wiarę. Dlatego należy promować Pomorską Drogę św. Jakuba, która przebiega przez teren diecezji. W tym celu warto powołać koordynatora pielgrzymek odbywających się tym szlakiem.
69. Promowanie idei pielgrzymowania grupowego i indywidualnego jako formy odnowy życia duchowego powinno się odbywać podczas katechezy szkolnej, w duszpasterstwie parafialnym, w mediach diecezjalnych i na parafialnych stronach internetowych.
70. Pielgrzymki organizowane przez parafie są popularną i chętnie realizowaną formą pobożności. Cenną inicjatywę stanowią też wyjazdy turystyczne, które mogą przybierać formę turystyki religijnej, zwłaszcza gdy towarzyszy im kapłan. Jest to też sposób aktywizacji apostołskiej katolików świeckich i droga do integracji lokalnej wspólnoty. Przy organizacji wymienionych wyjazdów należy pamiętać o stosowaniu się do aktualnie obowiązującego ustawodawstwa państwowego. Dobrym zwyczajem jest przygotowanie planu pielgrzymkowego (turystyki religijnej) na kolejne lata, np. pielgrzymek do sanktuariów i świętych miejsc, pielgrzymek dla grup stanowych i wiekowych (np. dzieci, młodzieży, rodzin, seniorów) w formach autobusowych, pieszych, rowerowych itd.

E. Duszpasterstwo akademickie

71. Duszpasterstwo akademickie wychodzi naprzeciw młodzieży, która znajduje się na nowym progu samodzielności w wierze i w życiu. Już nie jest otoczona opieką duchową, np. przez

katechezę szkolną lub młodzieżowe wspólnoty parafialne, a jeszcze nie jest objęta opieką duszpasterską kierowaną do małżeństw i rodzin.

72. Duszpasterstwo akademickie – jako wspólnota – wspiera ich na tym etapie rozwoju, motywując i dodając odwagi w wyznawaniu wiary w swoim środowisku, które obecnie coraz bardziej nacechowane jest niechrześcijańskim stylem życia.
73. Chociaż zasadniczym celem duszpasterstwa akademickiego jest posługa duszpasterska wśród studentów i pracowników szkół wyższych w rejonie oraz troska o zaspokojenie ich potrzeb religijnych, duchowych i sakramentalnych, to jest ono jednocześnie dobrą okazją do zaangażowania ich w Kościół lokalny na poziomie parafialnym, dekanalnym i diecezjalnym.

F. Duszpasterstwo harcerek, harcerzy i skauting

74. Rodzajem duszpasterstwa, który zasługuje na zauważenie i docenienie, zarówno na poziomie diecezjalnym jak i parafialnym – ze względu na swój walor docierania do młodego pokolenia, i zaproponowania mu stylu życia w duchu chrześcijańskim – jest posługa wśród harcerskich i skautowych organizacji wychowawczych, które akcentują wartość służby Bogu i Ojczyźnie. Rosnące zainteresowanie ludzi młodych tymi organizacjami stanowi cenną alternatywę zakorzeniania ich w Kościele w sposób odpowiedni dla ich wieku i zainteresowań.
75. Organizacje skautowe i harcerskie skupiające w swoich szeregach dzieci, młodzież i osoby dorosłe – poprzez prace w drużynach, które prowadzą instruktorzy i instruktorki, czyli osoby, które przeszły odpowiednie kursy, znają metodykę harcerską i są gotowe poświęcić swój wolny czas jako wolontariusze – są także ośrodkami formacji religijnej.

G. Posługa duszpasterska wobec osób potrzebujących szczególnej pomocy i wsparcia

76. Potrzebna jest posługa miłości i pomocy osobom nieprzystosowanym lub niedostosowanym społecznie, uzależnionym, zagubionym i zranionym oraz znajdującym się na peryferiach współczesnego świata.
77. Duszpasterstwo to niezaprzeczalnie powinno opierać się na współpracy ze specjalistami z dziedzin związanych z udzielaniem wsparcia i pomocy.
78. Dynamicznie rozwijającą się formą wsparcia i towarzyszenia są dzieła Stowarzyszenia *Dom Miłosierdzia* oraz posługa związanych z nim wspólnot Sióstr i Braci Miłosiernego Pana. Stowarzyszenie to wszechstronnie zajmuje się ludźmi ubogimi materialnie i potrzebującymi pomocy duchowej. Jego domy są żywym świadectwem ewangelicznej miłości, oddziałującym na cały region, zarówno w wymiarze kościelnym jak i społecznym.

79. W wymiarze posługi miłosierdzia należy podkreślić także wkład włoskiej wspólnoty *Cenacolo*, która zajmuje się pomocą osobom uzależnionym. Modlitwa, praca, przyjaźń i doświadczenie Bożej Opatrzności, które w codzienności stanowią filary tej wspólnoty życia, ciągle przynoszą owoce uzdrowienia, zarówno młodych ludzi pogubionych życiowo jak i ich rodzin, które także włączone są w proces wychodzenia ich członków z nałogów.
80. Kolejną formą wspomnianego duszpasterstwa jest posługa w Młodzieżowych Ośrodkach Adaptacji Społecznej, w więzieniach i ośrodkach odosobnienia, gdzie potrzeba szczególnego duchowego wsparcia i pomocy.
81. Troską i fachowym wsparciem – już od spotkania w kancelarii parafialnej – należy otoczyć rodziców po stracie dziecka (w wyniku poronienia, choroby, wypadku, samobójstwa, zabójstwa). W diecezji organizowane są corocznie rekolekcje dla rodziców po stracie dziecka przy Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Skrzatuszu. Ważne, aby w parafiach była przekazywana rodzicom w żalobie informacja o tej formie pomocy. Zaleca się wprowadzenie w parafiach obchodów Dnia Dziecka Utraconego dnia 15 października.
82. Profesjonalną troską duszpasterską należy otoczyć osoby, które doświadczyły przemocy seksualnej, psychicznej i fizycznej, również ze strony osób duchownych, konsekrowanych lub świeckich działających z ramienia Kościoła. Te trudne doświadczenia, zarówno dla osób poszkodowanych jak i dla ich bliskich, mogą często wywoływać u nich kryzys wiary. Dlatego powinny być organizowane w diecezji specjalistyczne rekolekcje zamknięte adresowane do ofiar przemocy. Należy także odpowiednio przeszkolić osoby do prowadzenia rozmów z osobami zgłaszającymi się jako poszkodowane, aby były potraktowane w sposób godny, pełen szacunku, empatii i ze zrozumieniem. W parafiach powinny być przestrzegane zalecenia kościelne dotyczące modlitwy i pokuty za osoby poszkodowane.
83. Należy otoczyć fachową opieką duszpasterską osoby przeżywające trudności z tożsamością płciową i orientacją seksualną oraz ich rodziny, zwłaszcza przez przygotowanie duszpasterzy do pomocy tym osobom na ich drodze wiary.

H. Duszpasterstwo osób uzależnionych i ich rodzin

84. Duszpasterstwo osób uzależnionych i ich rodzin powinno być oparte na rozwijaniu cnót kardynalnych: roztropności, sprawiedliwości, męstwa, a przede wszystkim umiarkowania, aby ludzie przez liczne uzależnienia nie krzywdzili siebie i innych.

85. W duszpasterstwie osób uzależnionych i ich rodzin należy dowartościować działalność informacyjną, która ma charakter profilaktyczny, a także pomaga w zmianie błędnych sposobów myślenia i opinii na temat zagrożenia, które niesie za sobą używanie m.in. alkoholu, nikotyny i narkotyków. W sposób pozytywny pozwala również na propagowanie cnoty trzeźwości.

86. Koordynacją działań na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin w diecezji zajmuje się wyznaczony przez biskupa diecezjalnego diecezjalny duszpasterz osób uzależnionych i ich rodzin.

I. Duszpasterstwa grup zawodowych

87. W diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej istnieje wiele duszpasterstw, które swoim oddziaływaniem obejmują przedstawicieli różnych zawodów i funkcji życia publicznego. Należy dolożyć wszelkich starań, aby kapelani posługujący w tych duszpasterstwach byli osobami, które z pasją, kompetentnie i efektywnie będą potrafiły służyć wiernym powierzonym ich opiece duszpasterskiej.

88. Opieka nad duszpasterstwami, a także troska o powoływanie duszpasterzy spoczywa na Wydziale Duszpasterskim Kurii Biskupiej.

J. Wydarzenia ewangelizacyjne

89. Szczególną formą ewangelizacji są wydarzenia okolicznościowe. W dużej mierze są inicjatywą zaangażowanych w życie Kościoła wiernych świeckich, którzy widzą w nich szansę na ożywienie wspólnotowego przeżywania wiary. W związku z tym, sama ich organizacja pomaga wiernym odkryć ich miejsce we wspólnocie Kościoła. Należą do nich:

a) w wymiarze parafialnym i dekanalnym: Orszaki Trzech Króli, Noce Świętych organizowane przy okazji wigilii uroczystości Wszystkich Świętych, Marsze dla Życia i Rodziny, odpusty i festyny parafialne;

b) w wymiarze diecezjalnym: Diecezjalny Dzień Dziecka w Skrzatuszu, Pielgrzymka Osób Niepełnosprawnych, Pielgrzymka Rodzin na Górę Chełmską, Pielgrzymki Trzeźwościowe, Diecezjalny Odpust i Diecezjalne Spotkanie Młodych w Skrzatuszu.

90. Należy podkreślić istnienie na terenie diecezji Szkół Nowej Ewangelizacji, które wspierają duszpasterzy w parafiach, podejmując wiele cennych inicjatyw i organizując wydarzenia duszpasterskie. Ośrodki szkół w Koszalinie i Słupsku prowadzą kursy ewangelizacyjne, organizują sympozja i wiele innych akcji ożywiających ducha ewangelizacyjnego.

91. Należy z duszpasterską troską wspierać w parafiach wspólnoty, które z nową gorliwością i nowymi metodami głoszą Dobrą Nowinę, zarówno w świątyniach jak i poza nimi, a szczególnie tam, gdzie duszpasterstwo sakramentalne już nie dociera.
92. Dostrzeżenia i podtrzymania wymagają inicjatywy prowadzone już w diecezji: Ewangelizacja nadmorska, Ewangelizacja miast, Ewangelizacja wioskowa, Karawana Bożego Miłosierdzia, Przystań z Jezusem. Spośród wielu akcji warto także podkreślić rekolekcje i kursy ewangelizacyjne, które pozostają istotną i podstawową formą głoszenia i formacji, spotkania rekolekcyjne na halach widowiskowo - sportowych dla młodzieży i dorosłych, rekolekcje internetowe, ewangelizacje uliczne, koncerty, konferencje, prowadzenie bibliotek.
93. Ewangelizacja przez środowiska społecznego komunikowania.
- a) W obecnym czasie nie można ignorować roli i siły oddziaływania mediów. Dlatego każda wspólnota kościelna, zwłaszcza parafialna, winna widzieć w nich nie tyle zagrożenie, co szansę. Media są bowiem koniecznym narzędziem komunikacji i podtrzymania więzi społecznych budowanych w świecie realnym oraz doskonałą pomocą w ewangelizacji i formacji.
- b) Ważnym dziełem medialnym w diecezji jest Fundacja Dobre Media Nowej Ewangelizacji, która prowadzi szeroką działalność ewangelizacyjną, formacyjną i edukacyjną, realizując transmisje z wydarzeń diecezjalnych i ogólnopolskich oraz przygotowując materiały dostępne na różnego rodzaju nośnikach, a także w internecie.
- c) Lokalne redakcje *Gościa Niedzielnego* i *Radia Plus* prowadzą od lat działalność także w internecie, redagując swoje portale i profile w mediach społecznościowych. Ich działalność przyczynia się do szerzenia Ewangelii wśród współczesnego świata.
- d) Diecezjalne i parafialne strony internetowe i media społecznościowe odgrywają także ogromną rolę w przestrzeni ewangelizacji i przekazu informacji.
- e) Należy jednak zauważyć, że środowiska społecznego komunikowania nie są dzisiaj jeszcze wystarczająco wykorzystane jako areopag głoszenia Ewangelii, zwłaszcza w stosunku do młodego pokolenia. Pojawia się więc potrzeba zwiększenia aktywności wiernych świeckich i duchownych, a także organizacji i stowarzyszeń kościelnych, w tym niedostatecznie odkrytym jeszcze przez Kościół świecie.

K. Sanktuaria i miejsca pielgrzymkowe

94. Współczesnemu człowiekowi potrzebne są miejsca, w których zatrzyma się w refleksji i zadumie nad swoim życiem oraz głębiej doświadczy osobistego spotkania z Bogiem. Takimi miejscami są sanktuaria. Diecezja szczeni się dwoma sanktuariami maryjnymi o bogatej tradycji i historii: Matki Bożej Bolesnej w Skrzatuszu i Matki Bożej Trzykroć Przedziwnej na Górze Chełmskiej w Koszalinie, a także nowym Sanktuarium św. Józefa w Słupsku.
95. Pozytywnym i ważnym doświadczeniem członków wspólnot parafialnych jest gromadzenie się wiernych w sanktuariach przy okazji różnych wydarzeń diecezjalnych. Wtedy to pielgrzymi, przeżywając spotkanie w wielkiej wspólnocie wiernych, odkrywają znaczenie bycia razem w jednym Kościele.
96. Warto promować także indywidualne pielgrzymki samochodowe, w gronie rodziny czy przyjaciół. Poza umocnieniem religijnym, wspólne wyjazdy przyczyniają się do wzmocnienia więzi międzyludzkich.
97. Pielgrzymowanie do sanktuariów warto również rozpowszechniać w ramach rekolekcji szkolnych (np. na jeden dzień, jedno przedpołudnie), a także jako wycieczki, dni skupienia organizowane dla różnych stowarzyszeń parafialnych lub grup zawodowych i środowiskowych. Nie bez znaczenia jest promocja sanktuariów poprzez foldery, plakaty, radio, internet, prasę – także parafialną – ze wskazaniem terminy odpustów, godzin otwarcia sanktuarium i informacjami dotyczącymi bazy noclegowej i gastronomicznej.

L. Ośrodki i propozycje formacyjne

98. Należy zauważyć, że parafia jest głównym miejscem formacji osób świeckich. Funkcje wspomagające prowadzone w niej działania duszpasterskie pełnią diecezjalne ośrodki formacyjne i Diecezjalne Studium Formacyjne dla Świeckich. Istotną rolę odgrywają tradycyjne rekolekcje zamknięte i tematyczne oraz inne spotkania o charakterze szkoleniowym i formacyjnym. Dlatego w parafii warto zadbać o to, aby informować o różnych formach spotkań i zachęcać do uczestnictwa w nich.